

Utmutatás a községi választásokhoz

Belpolitikai életünket a legutolsó országos képviselői és szenátor-választások óta egyetlen esemény sem foglalkoztatta oly komoly mértékben, mint a küszöbön álló megyei és községi tanácsosok megválasztása. Az impériumátvétele óta a polgárok, a magasabb államérdekekre való hivatkozással, teljesen el voltak zárva ama elemi joguktól, hogy a községi és megyei ügyvitelben a maguk által szabadon választott képviselők útján résztvegyenek s elmondhatjuk, hogy teljesen a kormány önkénye által irányított bürokrata adminisztrációs rendszere alatt élünk, mely adminisztráció mereven, paragrafusok rengetegébe burkolózva, nagyon sokszor ezeknek a téves, sőt rosszindulatú értelmezésével intézte sorsunkat.

Bár az új közigazgatási törvényt sem tartjuk demokratikusnak és a kisebbségi érdekeknek is megfelelőnek, mégis igen nagy fontosságot kell annak tulajdonítani, hogy közel hét esztendő után csak részben is visszahelyeztetünk állampolgári jogainknak egyik várába.

Evek óta azt a tapasztalatot nyertük, hogy a kiállott, folyton megújuló sérelmek hatása alatt maga a polgárság is mintha kissé elfáradt volna abban a küzdelemben, melyet vezetői folytattak jogaik respektálása érdekében. Igaz, hogy a kormány is gondoskodott arról, hogy az osztrómállapotban lévőnek deklarált országunk a kormány intézkedéseivel egyet nem értő polgárai szabadon, békebeli állapotoknak megfelelően ne gyakorolhassák gyülekezési és szavazói jogukat. A mezőgazdasági kamara tagjainak megválasztása volt az első alkalom, midőn a polgárok egy nagyobb tömege megmozdult és szabad akaratát nyilváníthatta.

A zsidó közvéleménynek is égető szüksége van arra, hogy szakítson a kizártságra, látszólag kényelmes, de hatásában veszedelmes és végeredményben az állami gépezetből való kikapcsolódásra vezető magatartásával és a legkomolyabban, egész súlyával éljen a választói és választható jogával. Erre alkalom a legközelebb megejtendő megyei és községi tanácsosok megválasztása alkalmával fog nyilni.

Egészen fölösleges hangsúlyoznunk, milyen döntő jelentőséggel bírna a zsidóság helyzetére, ha a megyei és községi tanácsokban megfelelő számban helyet foglalnának a zsidóság öntudatos képviselői is és hangot adhatnának a zsidóság minden jogos és méltányos kívánságának. A községi választások óriási fontosságára való tekintettel a *Zsidó Nemzeti Szövetség jogvédő irodája állandóan informálni fogja a zsidó közönséget mindama teendők és tudnivalók felől, amelyek segítségével minden zsidó polgár gyakorolni tudja alkotmányos jogát.*

A Zsidó Jogvédő Iroda erre vonatkozó első közleményét, amely főleg a törvényes rendelkezéseket ismerteti, itt adjuk:

Ki bír községi és megyei tanácsosi választójoggal?

A közigazgatási törvény 156. §-ának rendelkezései szerint községi és megyei választói joggal bírnak mindazok a román állampolgárok, akik 21-ik életévüket betöltötték és legalább egy évi állandó tartózkodással (domiciliul rca) bírnak azon községben, vagy megyében, ahol jogaikat gyakorolni akarják. Ezen feltétel nem kívánatik meg a köztisztviselőktől.

Milyen speciális rendelkezések térnek el a fenti általánostól?

1. A megye székhelyén lakók nem szavazhatnak a megyei tanácsosok megválasztásánál, azonban ilyenekül megválaszthatók.

2. A klimatikus és gyógyfürdőknek deklarált helységek ingatlan tulajdonosai minden év január havában, a választói listák véglegesnek

való nyilvánítása előtt kijelenthetik, hogy választói jogukat ezen helységben kívánják gyakorolni, amelyben máskülönben nem bírnak állandó tartózkodással.

3. Román állampolgárok megyei tanácsosi választói és megválaszthatási joggal bírnak azon községben is, melyeknek területén nem tartózkodnak állandóan, de ezen területen kereskedelmet és ipart űznek, hivatással bírnak, vagy ingatlan tulajdonosok s minden év januárjában a választói listáknak véglegessé való deklarálása előtt szavazati joguk gyakorlását bejelentik azon község előljáróságának, hol ezt gyakorolni kívánják.

Miből tűnik ki, hogy valakinek van választói joga?

Kizárólag az erre a célra összeállított községi és megyei választólistákból, melyet minden községnek (e fogalom alá a város és a törvényhatósági joggal felruházott város is tartozik) erre delegált bizottsága készít el hivatalból és ez alfabetikus sorrendben tartalmazza a jogosított családi és keresztnevét. Ezen listákból kitűnik a jogosított foglalkozása, kora, szavazói sorszáma, valamint az is, hogy községi és megyei, vagy csak megyei tanácsos választójoga van. Ezek a listák nyilvánosak és mindenki által megtekinthetők.

Hogyan járjunk el, hogy a választói listából ki ne maradjunk?

A lista feltétlenül megtekinthető mindenki által, aki a jog gyakorlására magát hivatottnak érzi.

A döntőbírósg ellenében régi gyarmatait ajánlják fel Németországnak

A locarnoi konferencia második napja. Csicserin kihallgatáson jelent meg Hindenburgnál

(Locarno, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külügyminiszterek konferenciájának első rendes ülésén a rajnai paktumot tárgyalták. A kérdéshez hozzászóltak Gauss német, Sir Cecil Hurst angol, Fromage francia és Rollin belga szakértők. Az ülésről, amelyet a nyilvánosság kizárásával tartottak meg, hivatalos kommuniké adtak ki, amelynek hangja rendkívül biztató.

A rajnai szerződés

A rajnai szerződés lényege az, hogy a versailles-i békeszerződés negyvennegyedik cikkelye ezután kétoldalú jellegű lesz és Franciaországgal szemben éppen úgy érvényesül, mint a német birodalommal szemben. A Rajna jobb partján katonailag teljesen kiürített ötven kilométer mélységű zónába tehát ezután nemcsak Németországnak, hanem Franciaországnak sem szabad katonáival behatolni.

A keleti döntőbírósgai szerződések kérdése eddig egyáltalán nem került napirendre és a programon nem is szerepel semmi olyan szerződési tervezet, mely a tanácskozások alapja lehetne.

Stresemann gyengülkedik

Az értekezleten múlt gyengülkedése után megjelent Stresemann német külügyminiszter is, akinek betegségét amerikai lapok már mérgezési mérnyeltnak tulajdonították, míg a locarno-i konferencia beavatottjai inkább politikai megbetegedést láttak benne. A német külügyminiszter betegsége nek hátere e magyarázatok szerint az volna, hogy kifogásolta a konferencia épületére kitűzött csehszlovák és lengyel zászlók további ott tartását, mert ez szerinte annyit jelentett volna, hogy a tanácskozásban Lengyelország és Csehszlovákia képviselői is részt vehetnek, holott az előzetes megbeszéléseken erről megállapodás nem történt.

A német kiküldöttek kijelentették, hogy ha Franciaország szerződéses kötelezettségeire hivatkozva kívánja Benes és Skrzinszki külügyminiszterek részvételét a tárgyalásokban, Németország viszont Csi-

Amennyiben a listából ki volna hagyva, vagy helytelenül lenne felvéve a listába, úgy még a lista kifüggesztése, tehát október 11-ike előtt kérje az összeíró bizottságtól a listába való szabályos felvételét. Ha a bizottság ezt a kérést bármely okból megtagadná, erről azonnal értesítendő a Zsidó Jogvédő Iroda (Cluj, Str. Baron L. Pop 10). Ebben az esetben a választói listák kifüggesztésétől számított tíz napon belül az illetékes járásbírósnál kell kérni a listába való felvételt.

Az illetékes járásbírósg a fél megkérdése nélkül, de a tárgyalási határnapnak a bírósg ajtaján levő kifüggesztése után, kérése vételtől számított tíz napon belül véglegesen dönt és határozatát sürgősen megküldi az illető községi előljáróságának. A községi előljáróság elkészíti a mindenki által megtekinthető végleges listát, melyből egy példányt a járásbírósg irattárába tesz le.

A Zsidó Jogvédő Iroda hajlandó bárkinek jogorvoslatot célzó kérését elkészíteni, benyújtani és a további eljárásról gondoskodni.

Mint ahogy a kolozsvári listák még nem készültek el és kifüggesztésüknek időpontjáról sem nyilatkozott a listák összeállító bizottság vezetője, feltétlenül szükséges azonban, hogy minden kolozsvári zsidó választó sürgősen elget tegyen fenti köteletségének.

A Jogvédő Iroda az Uj Kelet legközelebbi számaiban ismertetni fogja a községi választásra vonatkozó további tudnivalókat.

cserin részvételéhez fog ragaszkodni, mert a rapallói szerződés bizonyos tekintetben a német külpolitikát is köti Oroszországhoz. A német álláspontot, amelyet valószínűleg az angolok is támogattak, bizonyos tekintetben honorálták is, mert Stresemann múlt gyengülkedés után újra megjelenhetett a rövid időre elhalasztott konferencián.

Nehézségek a keleti határok körül

Az értekezlet főnehézségeit mégis a keleti határok kérdésében várják. A párisi „Temps” jelentése szerint a francia küldöttség tovább is ragaszkodik ahhoz, hogy a lengyel és cseh delegációt nagyobb mértékben vonják be a tárgyalásokba. A németek viszont a leghatározottabban visszautasítják ezt a kívánságot és kijelentik, hogy Benes és Skrzinszki külügyminisztereknek a hét végére várt Locarnoba érkezése távolról sem jelenti azt, hogy a konferencia tanácskozásában részt vehetnek. A konferencia sikere a német kiküldöttek véleménye szerint így teljesen a franciáktól függ, mert ha ezek lemondanak arról, hogy a tárgysorozatba belekényszerítsék a keleti döntőbírósgai szerződések máskor is tárgyalható kérdéseit, a német delegáció viszont eláll minden olyan kérdés föltevésétől, mely további vitákat okozhatna.

Visszadják a német gyarmatokat

Londoni és párisi sajtójelentések szerint Briand kész igen nagy engedményekre is a németekkel szemben, ha ezek viszont a francia álláspont érvényesülését megengedik. Franciaország, ha sikerül a keleti döntőbírósgai szerződéseket junktimba hozni a nyugati paktum kérdésével, hajlandó a németeknek gyarmataik nagy részét visszaadni és a megszállott rajnai-területen igen kiterjedt engedményeket, többek közt a Saar-vidék autonóm kormányzását is megengedi.

A kérdés még mindenesetre hosszú viták tárgya lesz és ma már elterjedt a később megcáfolt hír, hogy egy Locarno városon kívül eső villában Strese-

mann és Briand bizalmas megbeszéléseket folytattak egy megállapodás keresésére.

Berlin, október 7. Caicserin orosz külügyi népbiztos ma kihallgatáson jelent meg Hindenburg köztársasági elnökkel, akivel hosszabb tanácskozást folytatott.

Merénylet terveztek Luther és Stresemann ellen

Berlin, október 7. Newyorki jelentés alapján a „Berliner Tageblatt” közli, hogy Locarnóban merénylet készült Luther német birodalmi kancellár és Stresemann külügyminiszter ellen. A merénylet tervezőit bizonyos német körökben sejtik, amelyek

mindenáron meg akarják akadályozni a garanciapaktum létrejöttét,

ami szerincik a versaillesi békeszerződés elismerését jelentené.

A merénylet azonban kitűdött. Luther és Stresemann még Locarno előtt leszállottak különvonatjukról és autóján folytatták utjukat. A meggyújtott merénylet híre nagy izgalmat okozott a konferencia résztvevői körében.

Ehhez az értesüléshez a „Berliner Tageblatt” még hozzá teszi, hogy az utóbbi időben

Luther és Stresemann névtelen leveleket kaptak, amelyben halállal fenyegetik meg őket,

ha aláírják a locarnoi paktumot. A megfenyegetett politikusok feljelentésére a berlini rendőrség széleskörű nyomozást indított a névtelen levelek küldőinek kinyomozására. A „Vorwärts” már akkor megírta, hogy nem csupán titokzatos levélírókatól van szó, hanem nagyarányu, komoly összeesküvés készült a kancellár és külügyminiszter ellen és ennek köszönhető, hogy a rendőrség idejében meg tudta akadályozni a merénylet végrehajtását.

Magnetic

(Dráma öt felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban).

Pásztor Árpád a legvilágjártabb riporterek közül való, akinek mindig ábrándja volt az irodalom, akár mint a hírnév, akár mint a tantítmény forrása. Mint író mindig riportert maradt, mint riportert határozottan tulemelkedett a sablonon és éles szemre valló megfigyeléseit ügyesen tudta elkeverni irodalmi színezetű frazeológiával. Jelen drámája: a *Magnetic* egészen új műfaj a drámairodalom terén, tudnillik kimondottan *riport-dráma*, amit az különböztet meg a hasonló tendenciájú mozi-drámáktól, hogy a nyers történet mögé a szerző ügyesen helyez el megkapó és megható dialógusokat, érzelmes szövegeket, sőt — hogy mindenkinek elég tétessék még problémákat is.

A darab azonban mégis a második felvonás borzalmas jeleneteire van felépítve — s valljuk meg — igen ügyesen. A hajószelvényes rémületes pillanatait kitűnő drámai érzéssel fogta meg a szerző, a riportert élénkséggel, közvetlenséggel s a színpadi hatások szakértő felhasználásával. Ami probléma van a drámában, az is a hajószelvényes pillanataiból veszi eredetét. Az újdonsült férj, aki örvényben szereti fiatal feleségét s aki pár héttel a katasztrófa előtt még öngyilkos akart lenni felesége — akkor még imádoztja — miatt, most, a katasztrófa, a halálhőrgés pillanataiban gyáván elhagyja feleségét, magyarul: veszni hagyja, csak hogy saját életét megmenthesse. Egy fiatal amerikai az utolsó percben megmenti az asszonyt, aki be már ekkor halálisan szerelmes. Az asszony és a fiatal szerelmes egy szigetre vetődnek, ahol az asszonyban — talán férje iránti gyűlöletből, talán a hála érzéséből kifolyólag — már-már szerelem ébred a fiú iránt, aki azonban egy gentleman érzelmességével és egy pónember hideg eleganciájával vesz bucsút az asszonytól, anélkül, hogy egy csókkal is érintené.

A probléma kifejtése kedvéért természetesen a „gyáva” férj is megmenekül és egy newyorki csapszékben, ahol miután minden értékét az életmentő matrózok közt osztotta szét — gyávasságának és még mindig öki szerelmének hatása alatt öngyilkossági kísérletet követ el. A kísérlet természetesen — és főleg az ötödik felvonás kedvéért — nem sikerül.

A következő felvonásban aztán igen érdekes fordulattal oldódik meg a probléma. A fiatal asz-

szony, — annak ellenére, hogy mindenki azt várta tőle, miszerint a milliomos és életmentő Mister Norton karjaiba szédüljön — egy logikai és érzelmi lendülettel „gyáva” férje karjaiba omlik vissza, aki sebére és érzelmeire hivatkozva, végül is nyilvánvalóvá teszi felesége előtt, hogy ő nem is volt gyáva, csupán az a természetes dolog történt meg vele, hogy a borzalmas percekben elvesztette eszméletét.

Egészen hihető beállítás mindazok előtt, akik ismerik a tömegkatasztrófák pánik hangulatát, mely a „kultürember”-ről is lehámlasztja a ráaggatott konvenciókat és közönséges fenevaddá süllyeszti le. A kevésbé szimpatikus beállítású probléma előttünk inkább az, hogy a dráma hősnője mindig akkor érzéki viszonzóelmét fellobogni, amikor himje érte való halálkészségét akarja előtte bebizonyítani. Ez az asszonytípus ma már hervadó hajtása modern civilizációnknak, mely hazug romantizmusának utolsó fejezetéhez érkezett el.

lizációnknak, mely hazug romantizmusának utolsó fejezetéhez érkezett el.

Az előadás clouja Könyves Tóth Erzséki alakítása volt. Ha maga a dráma sok hazugsággal is van tele, Tóth Erzséki ezeket a hazugságokat is igazakká, emberiekké, az asszonyi szív mélyéről jövő igazságokká tudta formálni. Kiváló színész, akinek utja biztos lendülettel vezet a magasba. Partnere: Kemény László, eltekintve egyes részlet-hibáktól, szintén erőteljes alakítást nyújtott. Férfias karaktere jól illett a szerephez. Kitérő volt Marsi Gizi, aki az apacsány szerepét meglepő jellegzetességgel játszotta meg. Cselle nagy fejlődésről tett bizonyosságot. Egyénisége egyre több színnel és erővel bővül. Leövey, Miklóssy Margit, Kőszegi Margit, Laczkó Aranka, Izso stb. kis szerepeikben is jót adtak. A rendezés elég nivós volt. (s. l.)

Európai botrányra dagad a brailai gabona-krach

Eddig négy brailai gabonakereskedő szökött külföldre. Pánik a jugoszláv gabonakereskedők között

(Belgrád, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban jelentettük, hogy Braila közönségét nagy izgalomban tartja Pedematopol ottani gabonakereskedő eltűnése, aki nyolcvanmillió lej passzívát hagyott maga után. Pedematopol állítólag külföldre szökött, hogy ottan hitelezőivel tárgyaljon. Az ügyesség pedig közben a csődeljárás ügyében folytat tanácskozásokat.

A brailai gabonakereskedő eltűnésével kapcsolatban most kezdett fény derülni a brailai gabonapiac hatalmas débacé-jára, mely méreteiben már is túlhaladja a lokális kereteket és — úgy látszik — valóságos világgazdasági botrányra dagad. A brailai gabonapiac csődje nem korlátozódik Pedematopol személyére. A csődben csaknem az egész jugoszláv gabonakereskedelem érdekelve van és valóságos csapást jelent az újvidéki, zombori, kikindai, pancsovai gabonakereskedőkre.

Roham Braila ellen

Jugoszláv híradások szerint a brailai gabonakereskedő méretei sokkal nagyobbak, mint azt a belföldi tudósítások igyekeznek feltüntetni. A vajdasági kereskedők repülőgépeken, autókön, Szimplon-expresszen rohannak Braila felé. A Dunán pedig motorcsónakok száguldanak lefelé, hogy azonnal megállítsák és visszaparancsolják a lassan felfelé vontatott tengeri- és buzaszályokat.

A Jugoszláviából érkező pozitív jelentések szerint nemcsak Pedematopol, hanem a három brailai nagy gabonacég: a Podina Topolu, a Hadzsikoff és az Elima Rumunea Banca, — amely Braila egyik legnagyobb gabonakereskedelmi bankja — továbbá a krajovai Oroviánugabonacég, a jugoszláv piac legnagyobb vásárlói — péntek reggel óta zárva tartják üzleteiket és beszüntették a fizetéseket.

Pedematopolon kívül még három brailai nagykereskedő szökött meg

Hogy mekkora és mennyire katasztrófaszerű a brailai krach, azt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a négy nagy román gabonacég közül háromnak a főnökei megszöktek Brailából és a román rendőrségek az ügyesség és szélrózsa minden irányában keresik őket. A Podina Topolu, a Hadzsikoff és Oroviánugabonacégek főnökei vannak szökésben és úgy tudják, hogy Hadzsikoff már Párisba érkezett repülőgépen, míg a másik kettő menekülésének irányát még nem ismerik.

A négy román cég és ezek közt első helyen a brailai Podina Topolu cég Jugoszlávia legnagyobb új tengeri vásárlója volt és ma is tizenöt-husz uszály búzája és ugyanannyi tengerije van uton a Dunán.

A brailai gabonakereskedők hetek óta lemorzsolódtak, a világgazdasági tulprodukciónak és tartózkodásának leszorította a világgazdasági árakat s ez megrázkódtatta a brailai piacot is, amelyen a legutóbbi napokban már veszedelmesen zuhantak az árak. Pedig egész Braila haussera volt angazsálva és az árak csak mentek vissza. A kötelezettségek fantasztikus méretei elkerülhetlenné tették a krachot.

Bécsből—Váradig áll a krach

Ugyszólván valamennyi nagy jugoszláv, de igen sok bécsi, budapesti és nemkülönben sok

temesvári, aradi és nagyváradi gabonacég sínyli meg ezt a krachot. A brailai vásárlók 230—245 shillinget fizettek a búzáért, amelynek ma 206 shilling az ára, 130—140 shillinget tengeriért, amelynek 115—118 shilling a mai ára. A differenciák hatalmas összegekre rugnak. A legutóbbi napokban Brailába érkezett árut a brailai piac, mely nem tudja átvenni, „stószol”-ja, különféle hamis ürügyek alatt kifogásolja és visszautasítja, amiáltal a szállító kereskedők hallatlan károkat szenvednek.

A „brailai pokol”-ról az első hír Temesvárról jött, hol talán pánik a legnagyobb méreteket öltött és nagyobb fizetésektelenségek elkerülhetlenné váltak. Belgrádban is nagy cégeket ért a brailai krach és a belgrádi piacot ért kár is óriási, hozzávetőleges becslés szerint 15—20 millió dinárra becsülik a jugoszláv piac kárát.

A krach előzményei

A jelek szerint a brailai és krajovai kereskedők spekulációs célokra vásárolták a tengerit és már a vételnél arra gondoltak, hogy amennyiben spekulációjuk nem válik be, az eladót faképnél hagyják, ami meg is történt. A vevők nem képesek a leszállított és még leszállítandó árut átvenni. Amilyen súlyos csapás ez a krach azokra, akiket közvetlenül érint, viszont remélhető, hogy ilyen esetek előbb-utóbb az üzletet normális mederbe fogják terelni és a gabonapiac megint olyanok kezébe kerül, akik nem spekulációs bázison bonyolítják le üzleteiket, hanem szolid kereskedői alapon. Ami a brailai krachot illeti, már napok óta szállingóznak hírek, hogy odaváló cégek súlyos veszteségeket szenvednek és ennél fogva átvételi kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni.

בבקה

הנני פונה בבקשה אל חברי תלמידי רבנו גאון ישראל מרן משה שמואל גלזנר ז"ל ולכל ת"ח אשר נהנו מאור תורתו להופיע בשמיני עשרת הבע"ז יום פטירתו בשעה 7 בבוקר ללמוד ברבים משניות לעלו נשמתו המורה בבית המדרש במקום אשר זכינו לשמוע לקח מפיו הקדוש ומשם נלך לביהמ"ש הגדולה לשמוע דברו ויצא מפיו ממלא מקומו לבהמ"ש רבנו הר"ג אב"ד שלימ"א. וכן אבקש מכל התלמידים די בכל אתר ואתר שילמדו משניות ביום ההוא לעלו נשמתו המורה של רבנו הגדול זצוק"ל.

ברגשי כבוד הברכם

שמואל קעפעטש

תלמיד רבנו הגדול זצוק"ל.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az újat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ES RÉTI

MEGLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, asztalok, furnitúrákat legelőször itt szereshetik be

Halló 8771 Unió gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. Halló 8771

IRÓK ÉS IRÁSOK

„Vajudó ország“

Székely Béla Palesztina-könyve
(Kadima-kiadás)

Palesztináról kétféleképpen lehet könyvet írni. Egyéni, vagy tárgyilagos módon. Egyéni írtak könyvet Felix Salten, Arnold Höllrieger, Artur Rundt, több-kevésbé tárgyilagosan írtak Artur Holitscher és végül politikai nézőpontok szerint írt Ramsay Macdonald. Egészen szépirodalmi munkákat írtak ezenkívül Palesztináról Pierre Benoit és Harry Mirjam, hogy éppen csak a legutóbbiakat említsük. A magyaryelvű palesztinai utelirők legnagyobb része (Abádi Imre, Patai József) az első vonalon haladt, vagyis szubjektív volt és tudtukkal, még senki nem akadt közöttük, aki az ipar, a kereskedelem, a földművelés, a technika, a tudomány mérőszökeivel róta volna össze könyvét.

Székely Béla ezen az új uton indul el és állítjuk, hogy legalább hetvenöt százalékban megközelítette célját. A hiányzó huszonöt százalékot nála is személyeskedés foglalja le, amit úgy értünk, hogy bizonyos kötött nézőpontból szemlél és nem helyezkedik fel az abszolút objektivitás magaslatára. Ezért nem mondhatjuk azt, hogy könyve: *kritika*, az összes palesztinai hatóerők összegyűjtése, vagy éppenséggel: az abszolút konzekvenciák levonása. De tekintettel arra, hogy a Székely Béla nézőpontja éppen annyira a mi nézőpontunk is, mint az övé, éppen annyira a tisztán látó progresszív zsidóság nézőpontja, mint az övé, éppen annyira az emberiség legmodernebbjeinek és legvilágosabb koponyáinak nézőpontja, mint az övé — megállapíthatjuk: a mi könyvünk ez, józanoké, haladóké, látóké. És éppen mert ezek vagyunk, minden fentartás nélkül a Székely Béla könyvét sem fogadjuk el. Hogy magánzóvetkezet, vagy teljes kollektívtermelés helyes-e Palesztinában, ehhez részben hivatásos nemzetgazdászoknak kellene hozzászólniok, részben még jónéhány esztendő eseményét kellene megvárunk és ugyanígy Székely Bélának az arab kérdéssel szemben mutatott szempontjai, jobban mondva szempontnélkülözései, ennek az egész kérdésnek önkéntes, vagy erőszakolt megnevelése és elhallgatása felment bennünket az alól a kötelezettség alól, hogy Székely Bélára esküdjünk. Ez az a huszonöt százalék, amit a komolyan vizsgálódók bizonyára sajnálattal fognak nélkülözni.

A könyv többi része olyan elfogadott és abszolút igazságokat tartalmaz, amelyekkel szemben már amugyis igen kevés kritika hangzik el. Hálásnak kell lennünk Székely Bélának, amiért ezeket az igazságokat harmadiknak, negyediknek, vagy akár a huszadiknak is elismételte előttünk és különösen hálásnak, amiért — magyar nyelven elsőnek — ezeket az igazságokat — azok számára, akik még mindig kételkednének bennük — adatokkal és az adott helyek és helyzetek hü fényképezésével bebizonyította. Két ilyen nagyarányú igazságra világít rá éles reflektorral: a palesztinai vallásosság lényegére, illetve új értelmezésére és a palesztinai romantizmus mindennapos átértékelődésére. Vagyis: Palesztinában a vallás megnyilatkozási formája és a romantikus lelkesedés megnyilatkozási formája is: a munka lett. Az idő, amikor még csak dalban, táncban, felvonulásban, csillogó szemben, elábrándozásban mutatkozott meg a Palesztinamádát — elmúlt. Ugyanennek kifejező ereje ma: a téglá, a csatorna, a barázdák, a villanypózna, a sín, a kerék, a mérő, és ezer más.

Egyik legjobb része a könyvnek az, amely a gyermekek falujáról, Giveath Jeladimról szól. Ennek a kis gyermekköztársaságnak olyan roppant világító fénye van, annyira megláttat és megéreztet mindent, ami az új Palesztinában és az új Palesztináról történik, oly erős extraktum, sürtített lényeg, rém izes kivonat — abból Székely Béla olyan nagyszerű elegyet, bűvészmódjára összepeccselt esszenciát, oly csillogó cseppeket, finom aromát, szongító párákat és szemcséket ad, hogy ezért, egyedül ezért is megérdemel minden elismerést.

De még egy csomó ilyen oldal, rengeteg okos mondat és igaz szó mutatja, hogy mily egészen tárt koponyával, a társadalomlátás mily biztos

ösztönével, a rátapintás és rátalálás mily csatlaltan érzékével, mennyi szép ösztönrel, mennyi jó ösztönrel, nagy és fölényes emberséggel végezte dolgát a „Vajudó ország“ írója. Ahogy ő a báró embe-reit, a Rothschild kolóniák idülttelepeit látja, az a keserű torzítás, amivel puldok, mázálók mögött előrán-cigálja őket és ezzel éppen szemközt, Tel-Avivban, ahogyan a feherruhás leányokat és kislányokat, azzal a kis cédulával, hogy „zsidók, beszéljétek héberül“ élénk lejteti, ahogyan megfigyelte azt, hogy az Achad Haam utcaját este, hogy a nagy író hábo-

ritatlanul aludjon, a forgalomtól elzárják — és ismét egy ellenponton, a chalukásoknál, ahogyan a semmittevést, a legjobb zsidó történelmi helyek elvesztegetését belénkféjditja és tudatosítja — olyan nagyszerű írói, de elsősorban szociológiai érdemek, hogy el kell felejtenünk értük stiláris vagy egyéb elhamarkodottságokat.

Ben Ami

Székely Béla könyve a Kadima kiadásában jelent meg és az Uj Kelet könyvosztályánál kapható.

Bratianu felajánlotta helyét Maniunak?

A nemzeti párt állítólag átveheti a kormányt, de csak a parasztpárt nélkül. Constantinescu miniszter dedonai jóslata

(Bucuresti-Bukarest, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt a parasztpárt és a nemzeti párt komolyan tárgyalnak a kormány esetleges átvételéről, Averescu pedig kormányprogramot ad és Jorga királyi audienciára készül, Bratianuék ugy-látszik nem is gondolnak arra, hogy valóban el-hagyják a helyüket. Azokkal a hirtelkel szemben, amelyek arról szólnak, hogy a liberális kormány távozása közelebb áll, Alexandru Constantinescu miniszter tegnap érdekes nyilatkozatot tett, mely-ből aligha lehet a liberálisok távozására követ-keztetni.

Alexandru Constantinescu tudvalevőleg Temes-váron volt az állatkéllítés megnyitása és a ki-rályi család fogadását is készítette elő. Amikor a miniszter tegnap Bukarestbe visszautazott, fülkéjé-ben felkereste egy újságíró és a kormány távozásá-ról elterjedt hírekre vonatkozólag kérdést intézett a miniszterhez, aki csak ennyit válaszol mosolyogva: — *Legyenek nyugodtak, mi nyitjuk meg majd a temesvári mintavásárt.*

Az újságíró meg volt lepve és előadta, hogy csak évek múlva terveznek Temesvárra mintavá-sárt. De a miniszter sietve felvilágosította:

— Jól tudom ezt és mégis fentartom előbbi kijelentésemet.

A miniszter kijelentése különféle kombinációkra ad alkalmat.

Felmentették a legutóbbi diáktüntetés vádlottait

Női védőügyvéd is képviselte a diákokat a hadbírótság előtt. Az ügyész feltűnésteltő b. szede

(Cluj-Kolozsvár, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Harmadik kolozsvári egyetemi hallgató állott ma vádlottként a kolozsvári haditörvényszék bírái előtt. Azzal voltak vádolva, hogy 1924 december 18-án résztvettek az akkor lefolyt nagyszabású utcai tüntetésen. A vádlottak kihallgatása egész délelőtt tartott. Délután 3 órakor a vádbeszédekre került a sor. Grigorescu kapitány, a haditörvényszék ügyésze kifejtette, hogy a diákok tüntetésben való részvétele beigazoltnak látszik, amit Mesesanu komiszár tanuvalomásával is alá-támasztott. Elmondja, hogy a diákok győ-nyörű tüntetése nemcsak neki, hanem az ország többségének is tetszetik, viszont ez nem zárja ki azt, hogy a törvény a tüntetés-ben vétésnek bizonyult vádlottakat szigorú paragrafusoknak alá ne vessze. A törvény hat hónapól két évig terjedhető börtönbüntetés-sel sújtja azt, aki a katonai hatalomnak ellenáll. A vádlottakra pedig ez a vád kétség-kívül rábizonyult, annál is inkább, mivel az őket feltartóztató katonai kordonnak és a vez-etőtisztek felszólításának nemhogy nem tettek eleget, hanem keresztül is törték. Kéri a bíróságot, hogy mindezek tekintetbevételével alkal-mazza a törvény idevonatkozó 60-ik para-grafusát.

A tárgyalás szenzációjaképpen Gavrilescu Henrietta targu ocnai ügyvédnö emelkedett fel szólásra, ki a vádlottak egyik védőjeként sze-repelt. Nagyarányu védőbeszédében kifejti, hogy a diákságot nem rendbontás és nem katonai hatóság elleni erőszak vezette útjában, mikor a tüntetést rendezte. A tüntetésnek *pszichológiai okaként* az egész Európában tapasztalható an-tiszemita mozgalmat lehet tekinteni. Kéri vé-dencei felmentését.

Két másik kolozsvári ügyvéd hasonló szel-lemű felszólalása után dr. Román Valér követ-kezett, aki elmondta, hogy szíve repesett az

örömtől, mikor látta, hogy a diákság tünteté-sét mily szépen vezeti le. És mikor látta, hogy a diákság a katonai kordon előtt megáll és hazafias dalokat énekel, a *meghatottságtól szólni sem birt*. Kéri, mivel vádlottait csupán hazafias érzések vezették a tüntetésben, mentse fel a bíróság.

Gheorghe Joan néhány jogi okozattal tá-masztotta alá védőbeszédét, amelyben ő is a vádlottak felmentését kérte.

A védőbeszéd elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, aminek eredménye-képpen este hat órakor kihirdették az ítéletet. Az ítélet, mivel semmi tárgyi bizonyítékot nem lát a diákok ellen, a vád és következmé-nyei alól felmentette az összes vádlottakat.

— **Mégis házikelésbe veszik a ko-lozsvári gázgyárat?** A kolozsvári gázgyár ügye még mindig nem jutott nyugvópont-ra. Megirtuk annak idején, hogy a városi tanács a gázgyár igazgatóságát több ízben felszólította szerződéses kötelezettségének betartására, első-sorban, hogy hozassa rendbe a gépeket és üzemi berendezést. A felszólításra — főleg a belga ér-dekeltség részéről — a város határozott ígére-tet kapott arra, hogy ez év végéig föltétlenül rendbe hozzák a gépeket. Minthogy a dátum már közeledik, ellenben az ígért betartásának semmi jele nem mutatkozott és nem várható, hogy januárig a gépek rendbehozhatók lesznek, a városi tanács legutóbbi ülésén javasolta, hogy a koncessziót szerződésesség címén vonják meg a belga tökélekedtségtől, a gázüzemet pedig vegye a város házikelésbe. A belgák és a város között tárgyalások indultak meg, de valószínű, hogy a város a koncesszió mellett fog állást foglalni.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket fel-vesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.
(Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

Orosz világ Biarritzban

(Biarritz, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia Riviéra világhíres furdőhelye az elmúlt vasárnap különös ünnepek színhelye volt. A világon szétszórt, orosz, emigráns arisztokraták gyűltek össze ezen a napon a Földközi-tenger eme kies partján, azok az orosz arisztokraták, akik 1917 óta élnek hazájuktól távol, akik azóta ilyen nagy számban még soha sem találkoztak össze. Ez az impozáns orosz ünnepek egyúttal politikai demonstráció is volt, amellyel, hogy a cári Oroszország nagyhercegei, hercegei, miniszterei, nagykövetei és politikusi még mindig megvannak, ha lecsökken és erőben meggyöngyölten is.

Biarritz lakossága már hetekkel az ünnep előtt fényes előkészületeket tett az orosz arisztokrácia fogadtatására. A házak orosz nemzeti színű lobogódiszba öltöztek, az öbölben horgonyzó yachtok és vitorlások feltűzték árboaicakra a hatalmas birodalom régi zászlaját, az utcaseprők, postások és kocsivezetők orosz karszallagot kaptak, ami azt akarta jelenteni, hogy a francia nép még mindig szövetségeseinek tekinti a régi Oroszország képviselőit.

Az első vendégek már pénteken és szombaton megérkeztek Biarritzba. Legtöbbjük Párisból és Svájc különböző városából jött, de számosan érkeztek Londonból, Bécsből, Rómából, sőt Kairóból és Tokióból is. A pályaudvar királyi váróterméit hatalmas perzsaszőnyegek borították és amikor egy-egy nevezetesebb előkelőség vonata futott be, Biarritz város mindannyiszor külön küldöttséggel fogadta.

Különös figyelmet kelt Nikolaj Nikolajevics nagyherceg robusztus alakja. A volt vezérkari főnök még mindig a cári hadsereg tábornoki egyenruháját viseli. Két vállán fehér rojtok csüngenek, oldalára kis görbe orosz kard van felkötve, lábszárait fényes lakkcsizma fedi. Bajusza az utóbbi évek folyamán kissé megritkult és még jobban lekonyult. Arcszíne rendkívül fakó és tekintete nagy csalódottságot, szinte melankóliát árul el. A többi nagyhercegek közül Sergej, Pál és Dimitrij jöttek el Biarritzba. Annak ellenére, hogy itt is a legragyonabb lakosztályokat bérelték ki, viselkedésükön megállászik, hogy már korántsem rendelkeznek azzal az óriási vagyonnal és anyagi függetlenséggel, amellyel a forradalom előtt.

A nagyhercegnők közül csupán egyetlen egy van itt, Olga, egy magas sovány leány, aki rendkívül idegesen viselkedik és teljesen zárkózott életmódot folytat. A volt uralkodóház tagjain kívül a régi cári hadsereg néhány ismertebb tábornoka is ellátogatott Biarritzba, így a hírhedt Koltság és Denekin, továbbá a Wrangel-gárda több magasrangú tisztje. De ezenkívül még rengeteg gróf és báró, valamint nagyon sok nemes bukkant fel, hosszú évek hallgatása és visszavonulása után a francia rivierának azon a gyönyörű pontján.

Már az első napon tragikus jelenetek játszódtak le. Többször lehetett látni, amint az utcákon emberek egymásnak rohannak, megölelik és megcsókolják egymást. Számosan kerültek elő olyanok, akiket már rég elveszetteknek hittek. Szomorú staffást ad a biarritzi ünnepeknek a tönkrement orosz arisztokraták hatalmas csoportja, amely kopott ruháiban csak azért jött el a világhírű furdőhelyre, hogy itt esetleg régi környezetével találkozzék, segítséget kapjon és talpraállítsa magát.

Az ünnepek vasárnap reggeltől a késő éjszakai órákig tartott. A program legnagyobb részét táncok töltötték ki, amelyet részben oroszok, részben párisi balletosillagok adtak elő. A színhely hol a kaszinó nagyterme, hol a Kursalon, hol a tengerparti sétány, vagy valamelyik hatalmas etablissement terrasza volt. Természetesen megjelent a nézők soraiban a többi államok arisztokratáinak egy része is. Ott láttuk Kapurthala és Ipsilanti hercegnőket, Iréne Curzont, a volt angol külügyminiszter leányát, La Rochefocould vicomtet és feleségét Párisból, Antonio José d'Almeida volt portugál elnököt, Manuel exkirályt, a perzsa sahot, a conaughti herceget, Scanie svéd herceget, Károly norvég herceget és Ingeborg hercegnőt, Chabannes marquiset, Avricourt grófot és grófnőt, Brissac herceget és a francia, spanyol és angol főúri világ számos tagját. Ezek a még ma is világukat élő arisztokraták rendkívül nagy gyöngédséget és figyelmességet tanúsítottak emigráns társaik iránt, hogy ezáltal is

feledezzék velük kinos helyzetüket. Így a conaughti herceg majdnem egész idő alatt Olga nagyhercegnővel táncolt és a többi orosz arisztokrata leányokat és asszonyokat is portugál és francia nemeselek kérték fel keringőre, vagy

vezették asztalhoz.

Sokan állítják, hogy az ünnepekkel kapcsolatban ismét volt egy politikai összejövétel, amelyen állítólag újra puccsot terveztek ki a szovjet ellen.

A Magyar Párt önálló listával indul a községi választásokba

Dr. Várady Aurél nyilatkozata a Magyar Párt elnöki tanácsának határozatairól

(Cluj-Kolozsvár, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugron István, a Magyar Párt elnöke, a párt elnöki tanácsát ma délelőtt értekezletre hívta össze, amelyen az egész erdélyi magyarságot közelről érintő fontos kérdéseket tárgyalt meg a párt elnöki tanácsa. Az értekezlet a késő délutáni órákban ért véget. Munkatársunk felkereste dr. Várady Aurélt, a párt ügyvezető alelnökét, hogy tőle a tanácskozás részleteiről és fontosabb eredményeiről információkat szerezzen. Dr. Várady Aurél a következőkben volt szives munkatársunkat informálni az értekezleten megvitatott kérdésekről:

— A községi választásokat illetőleg határozatba ment, hogy a Magyar Párt a tulajdonképpen magyar lakta területeken önálló listával megy bele a küzdelembe, annál is inkább, mert a közigazgatási választást fontos politikai aktusnak tekinti. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a szükséghez mérten a párt ne folytasson tárgyalásokat olyan tényezőkkel is, amelyek a párt érdekeivel nincsenek ellentétben, sőt esetleg annak érdekében tevékenykedhetnek. A párt mindenesetre okult a legutóbbi szenátorválasztásból, aminek következtében elhatározta, hogy a községi választásokon a pártot és annak akcióját megóvja minden káros külső befolyástól.

Arra a kérdésre, hogy a Magyar Párt küld-e képviselőket a genfi kisebbségi konferenciára és hogy kik lesznek ezek a képviselők, Várady Aurél dr. azt a választ adta, hogy az elnöki tanácsülés foglalkozott ugyan a genfi konferencián való képviseltetés kérdésével, azonban a végleges határozatról még nincs módjában nyilatkozatot tenni. Magánértesüléseink szerint azonban úgy tudjuk, hogy a párt de facto elhatározta azt, hogy a genfi konferencián képviseltetni fogja magát és a kiküldendő delegátusok személyét már meg is jelölte.

Hogyan születnek a Balkán-konfliktusok?

Egy görög-bolgár diplomáciai incidens előzményei

(Szófia, október 7. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Athéni tartózkodásom alatt lázban égett a görög főváros. Mindenütt suttogó emberek, a hadsereget mozgósították, a határőrséget a bolgár határon megkezdötték, jegyzékváltás, diplomáciai lépések, külügyminiszteri nyilatkozatok, izgatott emberek... már szinte látták Athénben a görög-bolgár háborút... Miért? Mert Sztanimakán, egy kis ruméliai városban, Filippopoltól délre, egy „előkelő” görögöt, Jakovi Nicolaidist meggyilkoltak. A Pangalos kormány, amely odahaza nem is olyan kíméletes az emberekkel szemben és a halálos ítélektől sem riad vissza, egyszerre a kardjához nyúlt. Jegyzéket menesztett a bolgár kormányhoz, amelyben a nyomozás azonnali szigorú megindítását kérte és a bűnösök szigorú megbüntetését. Sürgönyök repültek oda-vissza és egy hét múlva Rendis külügyminiszter kijelentette, hogy minden rendben van, a bolgár kormány megteszi kötelességét és a konfliktust befejezték, elintézték tekintet. De egy héten keresztül a legnagyobb izgalom uralkodott Athénben és Szófiában, azonkívül a görög kormánynak nem kevés költségébe is került az ügy.

Erdekelt az ügy: kíváncsi voltam, tulajdonképpen ki is volt az a Nicolaidis, aki miatt ennyi lármát csapott Pangalos erélyes kormánya. Először is Sztanimakára utaztam, azután Szófiában folytattam az érdeklődést. Az eredmény a következő:

Jakovi Nicolaidis, akinek a meggyilkolása a bonyodalmakat előidézte, tulajdonképpen Rodope hegységéből való „grecoman” volt, azaz elgörgösödött bolgár, bolgár alattvaló, de görög nemzetiségű. Nicolaidis gazdag ember volt, akinek körülbelül 700 dekar földbirtoka volt Sztanimaka környékén.

A hivatalos akták szerint július 21-én a vodeni mező, Petre Kostoljeff két társával, Ivan Angheloff és Dimitre Gheorghief mező örökkel, mindhárman macedoniai menekültek, Nicolaidis kertjébe mentek és onnan mintegy 80 kiló szilvát loptak, de a gyümölcszedés közben a fakat is megrongálták. Nicolaidis nem tett feljelentést, de a sztanimakai polgármesteri hivatal, amely előtt több panasz feküdt a gyümölcselvitelük garázdálkodásáról, saját hatáskörében bizottságot küldött ki a környező kertekben okozott károk megvizsgálására. Ez a bizottság Nicolaidis kertjét is megvizsgálta és konstatálta a lopást.

És mert Nicolaidis még mindig nem volt hajlandó feljelentést tenni, mire a polgármesteri hivatal hivatalból indította meg a nyomozást és a rendőrség őrizetbe vette a három tolvajt. Július 23-án este 9 óra felé egy rosszul öltözött ismeretlen jelent meg Vasil Kourbanloglu nevű görög nemzetiségű bolgár állampolgárnál, aki jó barátja

volt Nicolaidisnek és arra kérte, hasson oda, hogy Nicolaidis vonja vissza feljelentését. Kourbanloglu felkereste Nicolaidist, aki azt válaszolta, hogy a feljelentést nem ő tette és másnap elment a polgármesterhez, hogy a feljelentés visszavonását és a három letartóztatott mezőre szabadonbocsátását kérje, de a bizottság kijelentette, hogy ez lehetetlen, mert az ügyet hivatalból folytatják. Július 25-én délután, amikor Nicolaidis Sztanimakát kocsin elhagyta, a városkától három kilométerre valaki rejtékből reálott. A gyilkos egyseült volt és a gyilkosság után a közeli buzaföldre menekült. A vizsgálóbíró megállapította, hogy a gyilkos Spiro Bakaloff sztanimakai mezőúr volt, segítőitársai pedig Sotir Gotzeff és Gheorghie Kovačeff vodenezőörök. A vizsgálat kiderítette, hogy a lövés közvetlen közelből esett és teljesen szétronsolta a fejét.

Ebből az esetből csinált kázust a görög kormány, emiatt mozgósított, beszélt „a görögök üldözéséről” Bulgáriában, azonnal diplomáciai konfliktussá fajta fel az esetet.

A Nicolaidis eset — amilyenhez hasonló a Balkánon minden nap előfordul, — tanubizonyosága annak, milyen szilárd lábón áll a béke a Balkánon.

Dr. Kovács Jenő

Menyasszonyok! Izléses ajándéktárgyak. Brillians ékszerek. Dismütárgyak. Jeggyűrűk. Divatos függők. Arany karórák

és bármilyen művészet- és óráru szolidáran, dus választékban talál!

LÖNL AKOS
ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand
16. Szemben a Renaissance áruházzal

Bijou

essenciából készítesz
 kölni vizét
 24 illatban kapható
 1 l. v. 55 lei.

Készítése: gyors,
 olós, tiszta.

★
 Főraktár: Rónsa M.
 „ROYAL”
 dro. e. i. Cluj, Piata
 Unirii 23.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5686. Tisri 20.
 Chol hamoed 4.
 1925. október 8.

— **Hatvany Lajos Kolozsvárra érkezett.** Báró Hatvany Lajos, a bécsi emigrációban élő író és esztétikus, az októberi magyar politikai élet egyik vezetője, hosszabb tartózkodásra, feleségével együtt, ma délután Kolozsvárra érkezett. Hatvany Lajos Kolozsváron és Erdély nagyobb városaiban Adyról fog felolvasásokat tartani és egyben előkészít egy nagyobb szabású Bródy-émléknapot is.

— **Aradon még mindig rekvirálnak.** Nyolcadik éve, hogy a háború befejeződött és közel két éve, hogy a lakásrekvirálás réme megszűntnek tekinthető az országban. Azért itt-ott mégis fölbuggyan, így legutóbb Aradon, ahol kilencven lakást fognak rekvirálni tisztviselőknek és tisztviselőknél, akiknek kétségtelesen joguk van erre, de minden városban az utóbbi években az építkezés legalább is olyan mértékben fejlődött, hogy ezt a jogot még kivételes esetekben sem kellett igénybe venni. A nélkülözhetőnek deklarált lakásokat már Gheorgescu belügyi vezérinspektor, prefektus intézkedésére már fel is kutatták, az igénylőket azonban egyelőre nem helyezték el bennük. A prefektus a helyi hatóságok vezetőit értekezletre hívta össze és itt határozta meg, vajjon mégis rekviráljanak, vagy sem. Nem valószínű, hogy a város rekvirálás nélkül intézheti el a lakásigénylők dolgát és így Arad lesz a szomorú dicsősége, hogy nyolc évvel a háború után még mindig rekvirálnak.

— **Emlékszed Giasner Móse halála évfordulóján.** Szombaton, semini aceret napján az ortodox zsidó nagytemplomban délelőtti tíz órakor Giasner Akiba főrabbi halhatatlan apjáról emlékszedet tart. A hitközség és chevra fölívására az összes helyi templomokban az istentiszteletet már kilenc órakor befejezik, hogy Kolozsvár zsidósága jelen lehesse az emlékszedésnél.

— **Nem változik meg a Bánát megye-beosztása.** Bukarestből jelentik: A Bánát beosztása ugylátszik a régi marad. Tegnap érkezett vissza Bukarestbe Dimitriu a közigazgatási törvény végrehajtóbizottságának elnöke, aki személyes tanulmányozás végett járt a Bánátban. Jelentést tett a miniszterelnöknek, melyben előadja, hogy a bánáti lakosság minden erővel ellenáll a változásokkal szemben. Így valószínűleg minden a régiiben marad, csupán egyes községeket fognak egyik megyéből a másikba átszítani.

— **Megjelent az új megye-beosztásokról szóló törvény végrehajtási utasítása.** Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” mai számában megjelent az új megye-beosztási rendelet megfelelő végrehajtási utasítással.

— **Háromszázezer lejes pert indított a bíróság ellen az utlevél-panama főszereplője.** Bukarestből jelentik: Stefanescu Drageanesti, aki tudvalevőleg az utlevél-panama ügyével kapcsolatban pert indított Duca külügyi és Marzescu igazságügyminiszter ellen, most újabban a bukaresti ügyészség és Cristorian bíró ellen is 300.000 lej kártérítési pert indított, jogtalan fogvatartása miatt. A per kimeneteléről is nagy az érdeklődés.

— **Zsidó menzabál.** Szép sikerrel kecsgett a zsidó egyetemi hallgatók menza-táncestélye, mely f. hó 17-én este lesz megtartva a New York összes termeiben. Lesz táncverseny, tombola. Akik meghívókra még számot tartanak, jelezzék azt a D'or-illatszertárban, Fötér 6.

— **Két hét alatt négy repülőkatasztrófa történt Galacban.** Bukarestből jelentik: Galacban tegnap délután újabb repülőgépszerencsétlenség történt és ez az utóbbi két hétben már a negyedik. Nitulescu hadnagy Botez-típusú géppel gyakorlatokat végzett. A gép kigyuladt, de ő ügyességgel leereszkedett 20 méter magasságra. Ekkor azonban már ki kellett vesse magát a gépből, mert lángokban állott. A gép teljesen elégett. A hadnagy súlyos sérüléseket szenvedett. Nem is hiszik, hogy életben marad.

— **Adler Nándor hangversenye.** Ma, csütörtökön este fél 9 órakor tartja meg egyetlen hangversenyét Adler Nándor, a kiváló fiatal hegedűművész az unitárius-kollégium disztermében. Kolozsvár zeneéretté közönsége nagy várakozással tekint a koncert elé, melynek műsorán a legkiválóbb zeneszerzők alkotásai szerepelnek. A kíséretet K. Molnár Irma zongoraművész nő látja el. Jegyek válthatók Adler üzletében, Szentegyház-u. 5, a Rózsa-drogériában és este a pénztárnál.

— **Nyolc új letartóztatás a brailai összeesküvés ügyében.** Bukarestből jelentik: A braila-galaci kommunista összeesküvés szálai Chitilába is eleveztek és emiatt ma ott letartóztattak 4 nőt és 4 kiskorú fiatalembert. Éppen megbeszéléseket folytattak, amikor a detektívek rájuk találtak, arra vonatkozólag miképpen tudnák elhelyezni azokat a kommunista röpiratokat, melyeket a galaciak küldtek nekik. Galacban egyébként a sziguranca letartóztatott egy Alexandru Bedner nevezetű ismaili egyént, aki résztvett a tatarbanari lázadásban is, de ekkor megszökött a detektívek kezei közül. Azóta állandóan Galacban lakik egy Miscenke nevű kereskedőnél és itt kémkedéseket végez. Amikor a detektívek rátaláltak Bedner öngyilkossági kísérletet tett, zsebkését mellébe szarta, de nem okozott súlyosabb sérüléseket. Beszállították a kórházba és ott ápolják.

— **Öngyilkos lett a Soós és Sztupjár cég egyik tulajdonosa.** Megrendítő tragédia játszódott le ma reggel a Honvéd utca 60. szám alatt. Soós Árpád, a Soós és Sztupjár-cég egyik tulajdonosa borzalmas módon vetett véget életének. A fiatal, alig harminköt éves kereskedő halála nagy magdöbbenést váltott ki a kolozsvári közönség minden rétegében. Soós Árpádot minden valószínűség szerint az anyagi gondok sodorták abba a helyzetbe, hogy fiatal életét ilyen kétségbeesett módon dobja el magától. Fiatal felesége ma reggel ovodába kísérte két kis gyermekét és ezt az időt használta fel Soós Árpád arra, hogy életének véget vessen. Csodálatosan bátran és elhatározottan hajtott végre az öngyilkosságot. Ugylátszik, a legmegfontoltabb elhatározás adott nékie erőt arra, hogy a szobaajtó belső felén lévő kilincseire fölakassza magát. Rövid félóra elteltével felesége visszatért. Leirhatatlan rémület döbentette meg, midőn a nehezen engedő ajtót betaszította és meglátta férjét, akinek arcára már kiült a halotti merevség. A rémült sikoltásra berohanó szomszédok szeme elé tragikus kép tárult. A kétségbeesett asszony emberfölötti igyekezettel bontogatta le a halott férje nyakáról a rászoruló zsineget. A szomszédok csak a legnagyobb igyekezettel bírták a szerencsétlen nőt letépni ura holttestétől. Időközben megérkezett Szegedi orvosprofesszor is, ki mindent elkövetett a mentőorvosokkal egyetemben, hogy életre keltsen a szerencsétlen kereskedőt, de hiába, mert az idő, ami az öngyilkosság elkövetésétől, az eset fölfedezéséig eltelt, (ami az orvosok véleménye szerint 20 perc volt) elégséges volt ahhoz, hogy az életerős embert átsejtsen a halál országába. A kétségbeesett hozzátartozók felkutatják a halott irásait, de egy bucsusort sem találtak. Minden valószínűség szerint Soós Árpádot az üzleti gondok készítették erre a végzetes lépésre. Más feltevés nem látszik valószínűnek, mert a tragikus véget ért családapa házasságlete igen boldognak látszott. Nemcsak a kereskedőtársadalom körében, de várcszerző nagy részvétet keltett a tragikus eset, mert Soós Árpádot mindenki szorgalmas, lelkiismeretes és tisztességgel álló kereskedőnek ismerte.

Gyomor-, bél-, máj- és epébetegek, valamint sárgaságban szenvedők a természetes Ferencz József keserűvizet teljes eredménnyel használják. Hires orvostanárak írják, hogy a „Ferencz József”-viz hatásával rendkívül meggyógyulnak elgedve. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben 12

— **Nem vezettek eredményre a brüsszeli román adósságtárgyalások.** Bukarestből jelentik: Marie Arepu ismert fővárosi pénzszerkesztő nemrégiben Brüsszelbe utazott a kormány megbízásából, hogy a háborúelőtti adósságok ügyét rendezze. Missziója azonban nem járt kellő eredménnyel és így helyette Barbu Dumitrescut küldték ki ugyanezzel a misszióval.

— **Eljegyzés.** Löwi Margitka Baia-Mare és Klein Miksa bankigazgató Cluj, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Fell Szera marosvásárhelyi Avivat eljegyezte Lebovits Zoltán Marosvásárhelyről.

— **Forint lesz az új magyar valuta?** Budapestről jelentik: A magyar valutának aranyértékre való átváltoztatásával kapcsolatban felmerült az a terv, hogy az új valuta az „aranyforint” legyen, de veressenek félforintokat is. Ez esetben Angliától és Hollandiától eltekintve Magyarországnak volna legmagasabb pénzegysége Európában.

— **Nincs pénz a prágai telefonvonal beállítására.** Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság tudvalevőleg tervbe vette, hogy Bukarest és Prága között közvetlen új telefonvonalat létesít. Ugyanekkor azt is tervezte, hogy a forgalom könnyebb és zavartalan lebonyolítása érdekében Bukarest és Brassó között egy második telefonvonalat fog kiépíteni. Mindezek azonban nem valósíthatók meg, mert a posta nem rendelkezik megfelelő alappal, melyből ezeket a kiadásokat fedezhetné. Állítólag most újabb lépéseket tettek a kormánytól, hogy erre a célra megfelelő pénzt utaljanak ki.

— **Filmre alkalmazzák Napoleon életét és hadjáratait.** Párisból jelentik: Az egyik francia filmgyár hatalmas mozidarabot dolgozva szóra ebben a pillanatban. Ez a film, amely a világ legnagyobb szabású mozialkotása lesz, I. Napoleon francia császár életét és hadjáratait örökíti meg. A szöveg híven ragaszkodik a történelmi események sorrendjéhez és méreteihez és az első jelenetek Korkizán, Napoleon születése helyén játszódnak. De leperreg ezenkívül előttünk a wagrami és a waterlooi csata, az oroszországi téli hadjárat, az egyiptomi expedíció, amely piramisokhoz vezet, továbbá Napoleon magánéletének legizgalmasabb intimitásai, szerelmei és bekapcsolódik ezenkívül fiának, a reichstadti hercegnek szomorú története is. Az impozáns film többmillió frankba kerül és több mint ötezer színészt foglalkoztat.

Dr. COSTUTZA szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely egészségügyi beosztás alatt. Diétás szanatórium cukorbetegnek vesébajosok, közevényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés allandó orvosi felügyelet. Napi allatás 850 lej. Orthodox könyvtár.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árral

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muslin harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muslin minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkönyvekben és kőfűtárakban ártani valók! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Közvetlen tárgyalások indulnak a román-német gazdasági konfliktus megszüntetésére

(Bucuresti-Bukarest, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még élénken emlékeztet az a konfliktus, amely Románia és Németország között keletkezett mintegy hat hónappal ezelőtt a német hadvezetőség által a háború alatt kibocsátott „General” bankjegyek államfedezete miatt. A konfliktus, különösen az első időben annyira kiéleződött, hogy a két ország között vámháború veszélye fenyegetett.

Románia berlini meghatalmazott minisztere tegnap Bukarestbe érkezett és közölte a kormánnyal, hogy Németország óhaját fejezte ki aziránt, hogy ezt a még mindig nyitott kérdést mielőbb döntse el és ezért hajlandó direkt tárgyalások felvételére. A kormány ugyanis Németországnak azon kívánságát, hogy ezt a kérdést döntőbírótság elé vigyék, nem fogadta el. Németország most engedett álláspontjából és hajlandó a közvetlen tárgyalások felvételére.

A kormányhoz közelálló körök biztosra veszik, hogy még ebben a hónapban egy német delegáció fog Bukarestbe jönni, hogy megkezdje tárgyalásait a román kormánnyal, amely ugyancsak hajlandónak mutatkozik a mielőbbi megegyezésre.

Uj kiviteli illetékeket állapított meg a Legfőbb Gazdasági Tanács

A buza exportvámja továbbra is 30 ezer lej marad

(Bucuresti-Bukarest, október 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután 7 óra körül ült össze Bukarestben a Legfőbb Gazdasági Tanács Alexandru Constantinescu földművelésügyi miniszter lakásán, hogy tárgyalás alá vegye a gabonakiviteli illetékek leszállításának kérdését. Az ülés elé rendkívül nagy érdeklődéssel tekintettek nemcsak az érdekelt körök, hanem Románia egész gazdasági élete, mert a gabona-illetékek, különösen pedig a buza illetékének leszállítását várták, hogy a kritikus gazdasági helyzet a gabonakivitel lehetővé tételével enyhüljön. A gazdasági válság már eddig is több gabonakereskedő fizetési képtelenségét idézte elő és így az érdekelték bizonyosra vették, hogy a fizetési képtelenségek hatása alatt, a kormány engedni fog merev álláspontjából és a magas kiviteli illetékeket, amelyek teljesen lehetlenné teszik a román gabona külföldi elhelyezését, le fogják szállítani.

A megbeszélések 9 óra felé értek véget. A tanácskozás kiterjedt a legutóbbi fizetési képtelenségi esetekre is, azonban a buza kiviteli illetékét nem szállították le, csupán a többi gabonaneműek exportilletékét mérsékeltek.

A Legfőbb Gazdasági Tanács a következő illeték-csökkenéseket határozta el:

Október 1-től 3 lej a tojás export-illetéke. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium tegnap távirati értesítést küldött az összes vámhatóságokhoz, melyben tudomásukra hozza, hogy a tojás kiviteli illetéke október elsejétől kezdve 3 lej, az eddig a napig érvényben volt egy lejes vámmilletékekkel szemben.

Megállapították a VIII ik kategória választási napját. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez ma távirat érkezett Bukarestből, melyben közlik, hogy a kormány

Az árpa és tengeri kiviteli illetékét az eddigi 20 ezer lejről 12 ezer lejre, a babfélék illetékét pedig 20 ezer lejről 15 ezer lejre szállítja le.

A lecsökkentett kiviteli illetékeket valószínűleg már a holnapi „Monitorul Oficialban” közölni fogják mégpedig azonnali életbelépítő hatállyal.

A legfőbb gazdasági tanács mai ülésén még a következő cikkek kiviteli illetékét szálították le: Köles kiviteli illetékét 15.000 lejről 12.000 lejre, lencse 20.000 lejről 15.000 lejre, pogácsa 25.000 lejről 15.000 lejre, mindenféle repce 30.000 lejről 20.000 lejre és a maláta illetékét 20.000 lejről 10.000 lejre szállították le.

A gyümölcsfélék közül eddig az almának 500, a körtének 800 lej volt a vagononkénti kiviteli illetéke, ezután bármilyen fajta gyümölcs illetéke vagononként 200 lej lesz.

A marhatelék kiviteli illetékét leszállították darabonként 8000 lejről 4-5000 lejre minőség szerint.

A sertésfélék illetéke 100 kilogramon felüli súlynál darabonként 1400 lej, azon aluli súlynál 1000 lej volt. Ezután darabonként, tekintet nélkül arra, hogy milyen súlyu, 800 lej lesz.

elfogadta a kamara előterjesztését és a VIII-ik kategória (malom és élelmiszercikkek ipara) választási napját e hó 23-ára tűzte ki. Határozatképtelenség esetén pedig a választásokat 27-én kell megtartani. A jelölések eszerint október 15-éig nyújtandók be a törvényszék elnökéhez.

Mega akult a németországi magyar háztulajdonosok egyesülete. Budapestről jelentik: Egy rövid hirdetés a napokban összehívta a budapesti németországi háztulajdonosokat. Rövidesen kiderült, hogy Budapesten több

mint 500 németországi háztulajdonos van, közülük többnek két-három háza is van. Az egybegyűltek elhatározták, hogy úgy a saját, mint a nemzeti vagyon megvédése céljából megalakítják a németországi háztulajdonosok magyar egyesületét, mert rövid számvetés alapján megállapították, hogy körülbelül kétfélszáz magyar koronát tesz ki az a vagyon, amely németországi házakban fekszik.

Beterjesztették a pénzverde felállítására vonatkozó tervezetét. Bukarestből jelentik: Az a bizottság, mely a pénzverde felállításával foglalkozik, tegnap ülést tartott, melyen Dobrovica mérnök beszámolt külföldi tapasztalatairól és beterjesztette tervezetét a pénzverde felállítására. Egyelőre olyan gépeket fognak felállítani, amelyeknek évenkénti produktívessége 75 millió lejnek felel meg. A pénzfélék vegyiertékének megállapítására külön bizottságot delegálnak.

A tavalyinál nagyobb költségvetést akarnak beállítani a minisztériumok. Bukarestből jelentik: A minisztériumok már megkezdtek a jövő évi költségvetés előkészítését. A pénzügyminiszter felhívta az egyes minisztériumokat, hogy előirányzásuk ne haladja meg a tavalyi költségvetést. Ezzel szemben majdnem valamennyi minisztérium a tavalyinál nagyobb kiadási tételeket akar az új költségvetésbe beállítani.

A Banca Nationala bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: Az „Argus” szerint a Banca Nationala bankjegyalomány 20 milliárd 650 millió. A lap megjegyzi, ha így megy tovább, eljutunk oda, hogy nem lehet majd új bankjegyeket kiadni. Hasonlóan emelkedett a bank számlalétszáma is. Ezzel szemben az aranyállománya csak kevés emelkedést mutat.

A villamosító svájci mérnökbizottság tanulmányutja. Bukarestből jelentik: A svájci mérnökből álló bizottság végiglátogatja az Olt, Jiul és Beszterce folyó vidékeit, hogy tanulmányozzák ezeket a folyókat az elektrifikálás szempontjából. Meglátogatják továbbá a medgyesi gyárüzemeket is. A látogatások tisztán saját iniciatívából történnek, hogy az itt tapasztaltak alapján készíthessék el az elektrifikálásra vonatkozó javaslatukat.

TÖZSDE

Október 7-én

A lej: Zürichben 250.00, Párisban 10.45, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A kolozsvári pénzpiacra tegnap reggel szilárdan indult, délutánra azonban a piac ellanyhult. Az árfolyamok a következők.

Bécs 29.15—29.60, Prága 6.14—6.16, Budapest 340—342, Páris 9.70—9.75, Zürich 40.10—40.20, Newyork 206.00—207.00, London 1006—1010, Milánó 8.40—8.45.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.40, Amsterdam 208.40, Newyork 518.50, London 2510.00, Páris 2405.00, Milánó 2075.00, Prága 1535.50, Budapest 72.60, Belgrád 918.75, Bukarest 250.00—250.00, Varsó 87.00, Bécs 73.15.

Bukarest. Devizák: Páris 9.65, Berlin 50.—, London 1000, Newyork 207.00, Milánó 8.40, Zürich 40.00, Bécs 29.40, Prága 6.12, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49.00, leva 1.48, török lira 115, font sterling 1000, francia frank 9.80, svájci frank 39.00, olasz lira 8.35, drachma 3.00, dinár 360, dollár 206.00, lengyel forint 34.00, osztrák shilling 29.00, magyar korona 28.00, cseh korona 6.05, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Haggibbor—Universitatea mérkőzés lesz a Jakobi-napon

Megírta az „Uj Kelet,” hogy a Haggibbor-nak az elmúlt év folyamán tragikus körülmények között meghalt játékos: Jakobi Dudi emlékeztére kegyeleti mérkőzést rendez a Jakobi-emlékbizottság, amelynek tiszta jövedelmét a Jakobi-alapra fordítják. A kolozsvári Szövetség ugyan eredetileg október ötödikét jelölte meg e mérkőzés lejátszására, az emlékbizottság azonban a hétköznapra és

Teljes üzletfelosztás miatt
hatóságilag engedélyezett

végeladás

Heller, Weisz & Molnár
divatáruházában, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Óriási tömeg kabát, kosztüm, ruha, férfiszötte, sely-
mek, vásznak, harisnyák gyári áron való végeladása

az azt megelőző napi mérkőzésekre való tekintettel — a Haggibbornak ugyanis bajnoki mérkőzést kellett lejátszania, a kolozsvári szövetségtől e terminusnak október 14-ére való eltolását kérte. A kolozsvári szövetség ehhez megadta hozzájárulását és így a jövő hét szerdáján a Haggibbor komplett első csapatával, az Univeritateával fog mérkőzni. Az egyesület vezetősége előzőleg a KAC-cal folytatott tárgyalásokat, de a piros-fehérek vezetősége a mérkőzés létrejöttét olyan feltételekhez kötötte, amelyet a Haggibbor vezetősége nem teljesíthetett. Itt említjük meg, hogy az a hír, mely szerint — a szomorú évforduló alkalmából — Jakobi-matinét rendez az emlékbizottság, nem felel meg a valóságnak.

Megverték a palesztinai futballistákat Lengyelországban. A cionista világkongresszus sporttüneményei alkalmából Bécsben vendégszereplő palesztinai válogatott futbalcsapat, mint jelentettük, az tünemények befejeztével lengyelországi és csehszlovákiai turnéra indult. A csapat a tura eddigi állomásain szép sikerrel szerepelt és ellenfeleinek nagyrésze fölött értékes győzelmeket aratott. Szombaton és vasárnap Czentoschowa legerősebb együttese a Wartha ellen szerepeltek és sikertült azok fölött az első napon 2:1 arányban megérdemelt győzelmet aratniok. A második napi revansmérkőzés 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött. A vendéglátók rendkívül durván játszottak és midőn a palesztinaiak erre a mérkőzést vezető bíró figyelmét felhívták, a Wartha hívei berohantak a pályára és ököllel, botokkal inzultálták őket. A rendőrségi és katonai készültség mentette ki a kínos helyzetben lévő erco-jisraéli futballistákat a csúcselek keze közül.

Külföldi eredmények:

Bécs. Hakoah—Crioketer 8:1 (5:0). A Hakoah nagyszerű csatársorával éri el a szenzációs eredményt a prágai DFC-t verő csapat ellen. A gólokat Hausler (4), Eisenhoffer (3) és Wortmann rúgták.

Prága. CAFC—AFK Vrsovice 2:2 (0:0). Serlegdöntő.

Viktoria Zizkov—SK Liben 4:2 (3:0).

Szerkesztői üzenetek

K. M. Teaca. Es gibt in Cluj eine Werkstätte, wo Sie die Lampe übergessen lassen können.

2104. Áadtuk levelét a Zsidó Nemzeti Szövetség jogvédő irodájának, amely önnel levélbeli érintkezésbe fog lépni.

M. K. Oradea-Mare. Tandijmentesség hatósági szegénységi bizonyítvány alapján Olaszország egyetemén akadály nélkül elérhető. Azonban egyéb támogatásra nem igen lehet számítani. Az ottani való nyugodt és szerény élet havonta a mi valutánk szerint legalább 5 - 6000 lejbe kerül.

V. B. Ciocărlan. Levelét áadtuk a Zsidó Nemzeti Szövetség jogvédő irodájának.

Student. Mindkét városban vannak felsőbb ipari iskolák, ahol mindenesetre hat-nyolc középiskola elvégzését követelik. Szerény életmód mellett is kell havi 6000 lej.

L. G. Arad. Az Actionscomite mint azt az Uj Kelet már jelezte a kongresszus határozata értelmében még októberben fog ülésezni és pedig Berlinben, e hó huszonegyedikén.

Színházlátogató. Az amerikai zsidó színházak szeptember derekán nyitlak meg, elsőnek a *Jiddisches Kunsttheater* a Broadway West 44. utcájában Newyorkban. Bibliai drámával *Saul Királylyal*, Paul Hayse sikerült darabjával nyitották meg a szezon. A rákövetkező héten Schildkraut színháza nyit meg két megnyitó előadással. A színház befogadóképessége ugyanis szűknek bizonyult, úgy, hogy két előadást kellett rendezni. Dymow vigjátékát, a *Hetskel Hungerstolz* című darabot adták. Amerika színházlátogató közönsége rendszerint színházból orfeumba szokott járni és az orfeumvilág szenzációja egy oroszországi származású izomművész, Ben Ami, aki Boertbartnál és Micheleskónál is feltűnőbb izomműtávjokat produkál.

F. L. Jibou. Az önkéntesek augusztusban vonultak be, a többiekre nézve eddig nem történt intézkedés. De minden községben ki fogják a bevonulás napját hirdetni.

M. H. Ezt a módszert itt még nem vezették be.

Hirdessen az Uj Keletben

Aranyér
„Anusol” Goedecke

aranyér ellen löbb mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszeru alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladit, sebes és vérző helyeket. Órialmas alkalmrészekől mentes. Reggel és este egy kúpocskára lesz a végbélbe bevezelve. Minden patikában és drogeriában kapható.

RAKTÁR **F.H. MEES** BUKÁREST CALEA-GRIVITEI 61

Sokkal olcsóbbak és finomabbak az importált francia és angol áruknál az

M. M. Konzervgyár, Timișoara
M. M. befőttei
M. M. jamei

melyek minden nagyobb csemegeüzletben kaphatók

Lloyd 3962

UJ KELET

Dr. LIGETI SÁNDOR

A társadalmi gazdaság dinamikája

Aki harmonikus képet akar nyerni a társadalmi gazdaságban működő erőkről, aki megakarja ismerni a szociális fejlődés útját, annak nélkülözhetetlen olvasmány Ligeti Sándor új könyve, amely a természettudományos világnézetet és a természettudomány törvényeit alkalmazza a társadalmi gazdaság fejlődésének ismertetésében.

Ára 120 lei

Kapható minden könyvkereskedésben. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában Cluj Kolozsvári, Str. B. ron L, Pop

Kérjen mindenütt

Pierre
borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség.

1800

Mit olvassunk?

Bródy: Rembrandt	150
Bettauer: Az elszabadult erkölcsök	180
Böhme Margit: Ibsen D. története	130
" " Bidenbach Mici élményei	130
Dauthendey: A Biva tó nyolc orcája	200
France: Az istenek szomjaznak ..	120
Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő	176
" " Az utolsó fejezet I-II	400
Csehov: A fekete barát	132
Courths Mahler: Az ausztráliai ..	110
" " Kata házassága ..	60
" " A kis libapásztor-leány	50
Mathers: Jön a rozson át I-II ..	260
Pierre Lotti: Izlandi halászok ..	70
Dumas: Madame Dubarry bukása	130
" A korinthusi leány ..	180
Thomas: Fiorenza	70
Páncél: A gólkirály	40
Romain Rolland: Colas Brengnon	100
Wells: Világok harca	120
Papp: Beethoven	65
" Bach	45
" Haydin	45
Benedek: Zola	18
Kallós: Sappho (Női arcképek) ..	18
Beke: Sophia Kovalevska (Női arcképek)	18
Görög: Jehonala Kina császárnője (Női arcképek)	18
Schultz: Bevezetés a művészetbe	140

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában.

Feltűnő olcsó árak!

Gyukits, Halban, Pichler, valamint fekete velour-

kalapokban

a legnagyobb választék

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat üzletben, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

d'orsay

parfumeur

17, rue de la Paix — PARIS

ses poudres

sept Teintes

les plus adhérentes

les mieux parfumées

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesrét kölcsönél egy szöveg, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej, állatkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás nélkül fogadjuk.

Intelligente Dame aus guter Familie, sehr Kinderliebend, tüchtig im Haushalte, sucht Stelle als Hausdame u. Mutterstellvertreterin in frauenlosem Hause. Spricht auch ungarisch. Adresse: Administration. 9995

„Stenografia“
gyors- és gépiró szakiskola havi 250 lejes csoportjába szegényebbek beiratkozhatnak. Zólyva-u. 2. tüzlehelység. Szenesház. 9990

Zongora, pianó új vagy használt kapható. Hangolást, javítást, szállítást eszközöl Triska, Str. Săguna 14. 9977

HUNWALD
Cluj, Str. Vlașta (vált Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegesiszolda és tükrögyár. Táblatveg raktár és üvegeszési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása 1007

Perfekt magyar, román, német levelező, ki gépiró is, alkalmazást nyer Cim: Lloyd Express, Str. Memorandului 24.

Szabász állást keres, konfekcióhoz elsőrangú szakember. Ajánlatokat „Preciz“ jellegre a kiadóba kér 9980

Jó házból való zsidó fiú, vegyeskereskedő tanuló, felvételt. Marmorstein, Soborsin.

Egy tanulóleány vagy fiú fizetéssel felvételt. „Turul“ címűtűzet, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Textil szakmából mielőbbi belépésre keresek segítőt. Nye vismeret román, magyar és esetleg német. Lehetőleg kiakartrendezést értsen Fényképezés ajánlatok, eddig működés és fizetési igények megjelölésével beküldendők Szegő Géza postzó és textilkereskedő, Alba-Iulia 9985

Elsőrangú elárulítónők és férfiak, kik hasonló szakmában már alkalmazva voltak és a román nyelvet bírják, felvételnek. Fischer üvegüzlet, Cluj 9991

Vésnök segédet
keres Sole bélyegzőgyáros, Brasov, Weiss Mihály-utca 2. Elekes hrl.-iroda Brasov

Ügyvéd, agilis fiatal, kevés román nyelvtudással, sürgősen társulna bárho. Egyben alkalmaz ügyvédjelöltet, kit vizsgáira előkészít. Leveleket kiadóhivatal továbbít. 9993

Segédet vegyes üzletünk részére keresünk, komoly nőtlen egyének küldjenek részletes ajánlatot Fratii Salamon, Ghirisi de Arias (Aranyosgyóres) 9976

Használt fényképező állványt (fém) keresek. — Friedl, Kontinentale, C. Regele Ferdinand 89.

Órai könyvelést vállal mérlegképes könyvelő. — Cim a kiadóban

Szalongarnitúra kitűnő állapotban eladó, Veressné, Calea Motilor (Monostori-ut) 143.

Bőrszakmában 11 éves szaktéppzottséggel, teljesen önállóan dolgozó, a könyvelésben is jártas, jó referenciákkal rendelkező bőrkereskedő üzletvezetői vagy utazói állást keres november 1-re. Szíves megkezeséseket „Bör-utazó“ jellegre a kiadóba kér.

Árpadarát árpakását

(Gerstli)

a legolcsóbb napi árak mellett nagybani eladásra szállít **Wulaszky Hermann** hánczó malma, Nagyszében.

Mégis csak legjobb a késnélküli „RASOL IDEAL“

borotváló por amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most újonnan ártrepárlva, az arcotnem marja és kellemes hatást hagy utána.

Ovakodjunk az ártalmas utánszaktól. Csak az „IDEAL“ felírásu valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Átköltözöm a Cal. Reg. Ferdinand 6 alá

Pár nap a kiköltözés előtt!

Nehéz alpacca-evőeszközök árai:

Még csak pár nap	Villa	Lei 45.—	Dessert villa ...	Lei 40.—
	kanál	„ 45.—	dessert kés ...	„ 65.—
	kés	„ 75.—	levesmerő.....	„ 200.—
	kávés kanál....	„ 25.—	tejmerő	„ 140.—
	6 személyes metszett pohárkészlet (vizes, boros, dessert boros, likőrös)		Lei 345.—	

12 személyes eredeti ebédlikészlet (74 drb) Lei 3280
12 személyes eredeti teás- és kávékészlet Lei 760

Karlsbadi színes teás csésze párja 25 lej.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Király Ernő bucsuja az európai színpadoktól. Király Ernő nagy ikerü vendégjátékát szombaton folytatja a magyar színházban. Mindössze négy alkalommal léphet fel csak már a kiváló bonvivánt, mert a vendégjátéka után nyomban utra kel, hogy amerikai szerződésének eleget tehessen. Szombat este az Aranyvíz repriizében láthatja a kolozsvári publikum, melynek Beppóját játsza. Vasárnap délután az Ezüstírályban folytatja fellépéseit, melynek 3-ik felvonásában Király Ernő mulató jelenete a legkiemelkedőbb pont. Az Ezüstírály vezető primadonna szerepét Karácsonyi Ili játsza. Vasárnap este János vitéz eleveníti tel a színház, mely Király Ernőnek legrégibb és leghálásabb szerepe. Király lesz János vitéz és Iluska Neményi. Hétfőn tartja bucsuját Király Ernő az Iglói diákokban, melyek Holóczy Pistája legfelejtetlenebb sikereket nyújtotta Király Ernőnek. Az Iglói diákok lesz az utolsó Király-este és ezen sz estén bucsuzik a művész egyuttal az európai színpadoktól.

Dolly. Az idej első operettszínház a Dolly. A közönség nem bír betelni ezzel a kedves operettel és minden egyes előadás telt nézőtere bizonyítja az, hogy a közönség határozott kívánsága a Dolly folytatógos műsorra tűzése. Csütörtökön estére tűzte ki a színház e hét n, Neményi fogja ismét kreálni kedvencé vált szerepét. Partnerei Ihsz, Erényi, Köszegi, Lóvey, Isó lesznek.

Magnetic pénteken este. A Magnetic hatalmas sikere után nem kétséges, hogy pénteki előadást is szűfolt nézőtér fogja végigtapsolni. A Magnetic katasztrófájának izgalmas drámai hangulatát a közönség figyelme kíséri végig öt felvonáson keresztül. A pénteki előadást is a premier szereposztásában látja a közönség.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Dolly (Béretszűnetben. Sorozat 53)
Péntek: Magnetic (A bérlet. Sorozat 54)
Szombat d. u. 4-kor: Peleskei nótárius (Ünnepi ifjúsági előadás, a kolozsvári ifjúsági előadások megkezdésének 26-ik évfordulója napján. Szentgyörgyi fellépésével. Igen olcsó helyárakkal. Előadó tanár: Kiss Ernő dr. Sorozat 55)
Szombat este: Aranyvíz (Király Ernő vendégjátékával, Lengyel Irén fellépésével. Premier bérlet. Sorozat 56)
Vasárnap délután fél 3 órakor: Ezüstírály (Király Ernő vendégjátéka, Karácsonyi és Neményi fellépésével. A harmadik felvonásban Király mulató jelenete Puskás Béla primás

kisétta mellett. Leszállított helyárakkal. Sorozat 57)
Vasárnap du. 6 órakor: A csirkefogó. (Leszállított helyárakkal. Sorozat 58)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: János vitéz. (Király Ernő vendégjátéka. B bérlet. Sorozatszám 59)
Hétfő: Iglói diákok (Király Ernő bucsufellépés) amerikai útja előtt. A bérlet, sorozat 60)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, október 6, 7 és 8. Fascinacion. Erkölcsei történet egy spanyol leány életéből. 7 felv. Főszerepben Mae Murray.
Apollo-mozgó. Csütörtök, október 8. „St. Publico koldusnője“ II-ik rész. Az utolsó és legérdekesebb rész.

Hölgyeim! A legújabb 300lejtől, filc modellek

bárony ujdonságok 450 lej, egyedül az

„IDEAL“

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházszal szemben).
Átalakít és formál 48 óra alatt.

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger

nagyáruházában Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Állandóan nagy raktár:
Férfi és női szövetek, bárony, plüssök, kelegye-vásznak, mosóárak, paplanok és mindennemű divatkülönlegességek stb. stb.

Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.